

Posudek vedoucího magisterské práce

George Berkeley – tělesná síla jako metafora

Autor: *Ondřej Vraný*

Vedoucí práce: Mgr. Richard Zika.

Ve své magisterské práci se pan Vraný zabývá filosofií George Berkeleyho jako analýzou omylu. Sleduje přitom především Berkeleyho snahu explikovat hlubší vrstvy omylu, k nimž náleží předně vrstva abstraktních idejí a kategoriálních omylů a dále nejhlubší – všechny vyšší vrstvy zakládající – vrstva jazykových omylů (reifikace obecných jmen a doslovné chápání metafor). – Důraz na tyto dvě hlubší vrstvy je po mém soudu zcela legitimní; autorův výklad přesný.

Pan Vraný dobře využívá sekundární literaturu (převážně anglofonní), nicméně mám za to, že se až příliš omezuje interpretační perspektivou, již mu tato literatura nabízí. Výrazně se to projevuje v exkluzi berkeleyovské metafyziky a autorem sledované problematiky analýzy omylů (zde je patrný především vliv Turnbaynův). Domnívám se, že „hlavní tezi“ Berkeleyho metafyziky, myšlenku *esse est percipi*, a berkeleyovskou analýzu omylů lze převést na společný základ, jímž je – výsostně metafyzická, „onto-theo-logická“ – teze aktivity, spontaneity vědomí (myšleného jako sebevědomí) a bytostné pasivity nevědomého jsoucna – tj. na základ, který Berkeley sdílí z řadou dalších novověkých myslitelů a kterého je tedy jeho filosofie jedním z množství konkrétních vypracování. Musím však uznat, že ačkoli se pan Vraný této problematiky explicitně nedotýká, tak přesto ve své magisterské práci poskytuje zajímavé podněty pro případné promyšlení Berkeleyho filosofie z perspektivy, již jsem právě naznačil.

Výhrady:

1) Na str. 6 není jasný výrok: „i kdyby v tělesech nějaké hybné síly skutečně existovaly, musely by být zcela jiného typu, než jsou smyslově vnímatelné kvality ale aktivita našeho ducha.“

2) Na str. 17 autor (v pozn. 44) příliš reduktivně pojímá descartesovský koncept poznání. Konfrontuje tak netriviálně, nesimplifikovaně pojatý koncept Berkeleyho s triviální interpretací konceptu Descartesova.

3) Práce obsahuje velké množství překlepů.

Přes uvedené výhrady považuji magisterskou práci pana Vraného za kvalitní, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení na hranici „velmi dobrá“ / „výborná“. Od autora očekávám standardní obhajobu.

V Praze, dne 10. 7. 07

Mgr. Richard Zika